

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการขยะมูลฝอยแบบครบวงจร

ในเขตพื้นที่เทศบาลตำบลลานกระบือ จังหวัดกำแพงเพชร

นัฐฐา ทองช่วย

People Participation in Solid Waste Management Services

in Tumbon Lankrabue Minicipal District, Kamphaeng Phet Province

Nuttha Thongchuay

ภาควิชาสังคมศาสตร์สิ่งแวดล้อม คณะสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล

Department of Environmental Social Sciences Faculty of Social Sciences and Humanities Mahidol University

Corresponding author. E-mail address: mintor_love@hotmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมและปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะ แนวทางการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการขยะมูลฝอยแบบครบวงจรในเขตพื้นที่เทศบาลตำบลลานกระบือ จังหวัดกำแพงเพชร ผู้วิจัยเริ่มเก็บรวบรวมข้อมูล ตั้งแต่วันที่ 1-30 มีนาคม 2557 โดยใช้ระเบียบวิธีการวิจัยเชิงปริมาณและระเบียบวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ ในส่วนของการวิจัยเชิงปริมาณดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามกับกลุ่มตัวอย่างหัวหน้าครัวเรือน หรือผู้ที่เป็นตัวแทนของหัวหน้าครัวเรือนที่มีอายุ 18 ปีขึ้นไป จำนวน 340 ครัวเรือน ทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปสำหรับการวิจัยทางสังคมศาสตร์ (Statistical Package for Social Sciences) โดยใช้สถิติอัตราส่วนร้อยละ ค่าเฉลี่ย ความถี่ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบระหว่างกลุ่มและการวิเคราะห์การผันแปรทางเดียว สำหรับการวิจัยเชิงคุณภาพผู้วิจัยใช้แบบสัมภาษณ์เชิงเจาะลึก (In-depth Interview) ในการเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างผู้ให้ข้อมูลหลัก จำนวน 6 คน ทำการวิเคราะห์และสรุปเนื้อหาทั้งหมดร่วมกันกับผลการวิจัยเชิงปริมาณและรายงานผลโดยใช้วิธีการบรรยายเชิงพรรณนา (Descriptive Approach)

ผลการวิจัย พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการขยะมูลฝอยแบบครบวงจรในระดับน้อย ร้อยละ 84.52 โดยปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการขยะมูลฝอยแบบครบวงจรที่ก่อให้เกิดความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001 คือ เพศ รายได้เฉลี่ยของครัวเรือน ความรู้เกี่ยวกับการบริหารจัดการขยะมูลฝอย ทักษะคิดที่มีต่อการบริหารจัดการขยะมูลฝอย และความตระหนักในการบริหารจัดการขยะมูลฝอย ในขณะที่ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการขยะมูลฝอยแบบครบวงจรที่ก่อให้เกิดความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 คือ สถานภาพสมรส และอาชีพ

ปัญหาและอุปสรรคในการบริหารจัดการขยะมูลฝอย คือ การขาดการรับรู้ข้อมูลข่าวสารจากทางเทศบาล และแหล่งหรือช่องทางในการรับรู้ข้อมูลข่าวสารที่เข้าถึงกลุ่มประชาชนที่เป็นไปอย่างสะดวกยังไม่มากนัก ประชาชนยังไม่มี ความเข้าใจในการบริหารจัดการขยะมูลฝอยแบบครบวงจรอย่างแท้จริงว่า มีความสำคัญอย่างไรในการลดปัญหาขยะมูลฝอยที่เกิดขึ้น แต่กลับทำให้เกิดความรู้ที่เน้นเรื่องการนำเอาขยะมูลฝอยไปเพิ่มรายได้เท่านั้น

ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย คือ ควรมีการเผยแพร่ความรู้เรื่องการบริหารจัดการขยะมูลฝอยแบบครบวงจรที่มีประสิทธิภาพโดยใช้วิธีการแบบปากต่อปาก หรือการใช้บุคคลที่เป็นตัวแทนของภาครัฐ/ท้องถิ่นคอยสอดแทรกความรู้ในระหว่างที่มีการทำกิจกรรมร่วมกัน เสริมสร้างทัศนคติที่ดีให้แก่ประชาชนด้วยการจัดกิจกรรมที่มีเป้าหมาย เพื่อลดปริมาณขยะมูลฝอยโดยการสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับขยะมูลฝอย เพื่อทำให้เกิดการเรียนรู้ระบบและวิธีคิดด้วยตนเอง ซึ่งเป็นแรงกระตุ้นให้ประชาชนมีความตระหนักและเห็นถึงความสำคัญในการคัดแยกขยะมูลฝอย ซึ่งเป็นการสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับขยะมูลฝอย ควรส่งเสริมและสนับสนุนประชาสัมพันธ์ให้แต่ละชุมชนนำเอาหลักการแนวคิดขยะเหลือศูนย์ (Zero Waste) ซึ่งเป็นการทำให้ขยะภายในชุมชนเหลือปริมาณน้อยที่สุดไปปฏิบัติจริงในชีวิตประจำวัน

คำสำคัญ: การมีส่วนร่วมของประชาชน การบริหารจัดการขยะมูลฝอยแบบครบวงจร เทศบาลตำบลลานกระบือ

Abstract

The objective of this research is the study of people participation in solid waste management services and study problems and obstacles of people participation in Tumbon Lankrabue Municipal District, Kamphaeng Phet Province through the application of both qualitative and quantitative research. The researchers began collecting data from 1–30 March 2557. The qualitative research used a questionnaire to gather data from 340 heads of households or representatives over 18 years old. Data was analyzed through Statistical Package for Social Sciences (SPSS) together with statistical methods such as mean, frequency, and standard deviation, as well as employing One – way Analysis of Variance and t- test. As for qualitative research, the in-depth interview was used to gather data from 6 key informants. Analyzing and summarizing all the content together with the results of quantitative research and reported using descriptive (Descriptive Approach).

It was found that 84.52% of samples had a low level of participation in solid waste management, having a statistically significant difference of 0.001 from related factors, namely sex, average household income, knowledge, attitude and awareness on solid waste management, whereas marital status and occupation yielded a statistically significant difference of 0.05

Regarding problems and obstacles, it was found that the people had received inadequate information from the municipality or other sources, and didn't understand solid waste management's essential role in waste reduction, which made them participate less in helpful activities. On the contrary, they were only focused on making income supplement from waste.

This research recommends the distribution of knowledge on effective solid waste management through word-of-mouth or government and local representatives. They must constantly emphasize the knowledge and enhance positive attitudes among the people while conducting activities which targeted waste reduction through the setup of waste banks, aiming for self-learning in the system. It would increase people's awareness on the importance of sorting waste. Should be available to reduce waste volume and add value to waste as well as support the community ideas on zero waste, so in-reality the community could practice reducing waste volume in their daily life.

Keywords: People Participation, Solid Waste Management, Lankrabue Municipal District

บทนำ

ในปัจจุบันประเทศไทยอยู่ในช่วงระหว่างการใช้แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2555–2559) โดยภายในแผนพัฒนาฯ ได้กำหนดยุทธศาสตร์การจัดการทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืนภายใต้ยุทธศาสตร์ดังกล่าวได้กำหนดนโยบายในการจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ. 2555–2559 โดยส่งเสริมให้มีการใช้ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมบนพื้นฐานของการรักษาสมดุลตามธรรมชาติและไม่ก่อให้เกิดปัญหาสิ่งแวดล้อม แต่อย่างไรก็ตาม ในสภาพการณ์ความเป็นจริงที่เกิดขึ้นยังคงมีการใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างขาดความระมัดระวังและขาดความรอบคอบส่งผลกระทบให้เกิดปัญหาสิ่งแวดล้อมหลายๆ ปัญหา อาทิเช่น ปัญหามลพิษทางอากาศ ปัญหามลพิษทางน้ำ ปัญหาขยะมูลฝอย ปัญหาป่าไม้เสื่อมโทรม เป็นต้น

ปัญหาขยะมูลฝอยเป็นปัญหาสิ่งแวดล้อมประเภทหนึ่งที่เป็นผลมาจากการพัฒนาทางด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมืองการปกครองตลอดจนการรับเอาวิถีการใช้ชีวิตแบบสังคมสมัยใหม่มาประยุกต์ใช้ในการดำรงชีวิตปัจจุบัน ผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการพัฒนาดังกล่าว ส่งผลให้เกิดขยะมูลฝอยเป็นจำนวนมาก และสะสมต่อเนื่องกลายเป็นปัญหาขยะมูลฝอย โดยปัญหาขยะมูลฝอยที่เกิดขึ้นเหล่านี้ได้ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและสุขภาพอนามัยของประชาชน เนื่องจากขยะมูลฝอยเป็นแหล่งเพาะพันธุ์ของแมลงหรือสัตว์ที่เป็นพาหะนำโรค เช่น แมลงวัน แมลงสาบ และหนู นอกจากนี้ ขยะมูลฝอยทำให้เกิดมลพิษแก่อากาศ โดยเฉพาะขยะมูลฝอยที่กองทิ้งไว้ในเขตชุมชนหรือที่กองทิ้งไว้ในแหล่งกำจัดซึ่งไม่มีการฝังกลบ หรือขณะที่ทำการเก็บขนโดยพาหนะที่ไม่มีการปกปิดอย่างมิดชิด ขยะมูลฝอยเหล่านั้นจะส่งกลิ่นเหม็น เศษชิ้นส่วนของขยะมูลฝอยอาจปลิวไปในอากาศ ทำให้เกิดความสกปรกและทำความสกปรกให้กับบริเวณข้างเคียงได้ ซึ่งจำเป็นต้องดำเนินการแก้ไขโดยเร่งด่วน

การบริหารจัดการขยะมูลฝอยแบบครบวงจร เป็นรูปแบบหนึ่งของการแก้ไขปัญหาขยะมูลฝอยแบบผสมผสาน (Integrated Solid Waste Management) เป็นการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการขยะมูลฝอยให้มากขึ้น ด้วยการใช้วิธีดำเนินการตามหลัก 3Rs ได้แก่ การลดการใช้ (Reduce) การใช้ซ้ำ (Reuse) และการนำกลับมาใช้ใหม่ (Recycle) โดยให้ประชาชนคัดแยกขยะมูลฝอยก่อนนำไปทิ้ง เพื่อเป็นการลดปริมาณขยะมูลฝอยจากแหล่งกำเนิด และนำขยะมูลฝอยกลับมาใช้ประโยชน์ใหม่ โดยผ่านรูปแบบการมีส่วนร่วมของประชาชนภายในชุมชนในการจัดการขยะมูลฝอย

ในการดำเนินการเพื่อให้บรรลุเป้าหมายดังกล่าวข้างต้น กรมควบคุมมลพิษเป็นหน่วยงานภาครัฐที่มีบทบาทหน้าที่โดยตรงในการประสานความร่วมมือกับสำนักงานสิ่งแวดล้อมภาค และสำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัด โดยความร่วมมือกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีศักยภาพในการดำเนินกิจกรรมตามหลักการ 3Rs และดำเนินกิจกรรมนำขยะมูลฝอยกลับมาใช้ประโยชน์ในพื้นที่ โดยที่กรมควบคุมมลพิษจะสนับสนุนงบประมาณบางส่วนในการดำเนินงาน และสนับสนุนองค์ความรู้เทคนิควิชาการด้านการลด การคัดแยก และการใช้ประโยชน์ขยะมูลฝอยให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ชุมชน สถานประกอบการ และประชาชนให้มีความรู้ความเข้าใจในการนำไปปฏิบัติให้เกิดผลอย่างเป็นรูปธรรม เพื่อส่งผลต่อการลดปริมาณขยะมูลฝอย (กรมควบคุมมลพิษ, 2555)

เทศบาลตำบลลานกระบือเป็นเทศบาลหนึ่งในจังหวัดกำแพงเพชร ซึ่งมีพื้นที่ประมาณ 8.5 ตารางกิโลเมตร มีจำนวนประชากร 4,375 คน (สำนักงานทะเบียนท้องถิ่นเทศบาลตำบลลานกระบือ, 2555) ประชาชนส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรมและค้าขาย มีสภาพทางเศรษฐกิจที่ดี เนื่องจากมีการขุดพบบ่อน้ำมันดิบและก๊าซธรรมชาติ ซึ่งมีความพร้อมในระบบสาธารณูปโภค และสาธารณูปการ ทำให้อำเภอลานกระบือเป็นศูนย์กลางทางด้านธุรกิจ การศึกษา การเมืองการปกครอง ที่มีการพัฒนาอย่างรวดเร็วส่งผลให้อำเภอลานกระบือมีความ

เจริญก้าวหน้าทางด้านเศรษฐกิจและสังคมเป็นอย่างมาก ผลจากการพัฒนาดังกล่าวทำให้เทศบาลตำบลลานกระบือมีการขยายตัวของชุมชน การเพิ่มของจำนวนประชากร และจำนวนประชากรแฝงที่เข้ามาพักอาศัยในเขตพื้นที่ รวมทั้งมีปัญหาสิ่งแวดล้อมหลาย ๆ ปัญหาเกิดขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งปัญหาขยะมูลฝอยที่มีแหล่งกำเนิดมาจากการอุปโภคบริโภคที่มีปริมาณเพิ่มสูงขึ้นอีกทั้งแหล่งกำเนิดขยะมูลฝอยจากบ้านพักที่อยู่อาศัย รีสอร์ท ย่านธุรกิจการค้า ร้านอาหาร สถานศึกษา และสถานที่ราชการ โดยปัญหาขยะมูลฝอยที่เกิดขึ้นส่งผลกระทบต่อชุมชน โดยเฉพาะปัญหาทางด้านกลิ่นซึ่งเป็นปัญหาอันดับต้น ๆ ของประชาชนภายในชุมชน

จากการประสบกับปัญหาขยะมูลฝอยดังกล่าว ทำให้เทศบาลตำบลลานกระบือได้ดำเนินโครงการการบริหารจัดการขยะมูลฝอยแบบครบวงจรซึ่งเป็นอีกเทศบาลหนึ่งที่ใช้สถานที่ในการกำจัดขยะมูลฝอยอย่างถูกต้องตามหลักวิชาการตามระบบผสมผสาน (Integrated System: IS) ร่วมกับท้องถิ่นข้างเคียงในอำเภอลานกระบือ ประกอบด้วย เทศบาลตำบลช่องลม องค์การบริหารส่วนตำบลโนนพลวง องค์การบริหารส่วนตำบลหนองหลวง และองค์การบริหารส่วนตำบลบึงทับแรด ด้วยการดำเนินงานร่วมกันในเรื่องการบริหารจัดการขยะมูลฝอยของชุมชน โดยมีแนวคิดว่า หากไม่มีการบริหารจัดการขยะมูลฝอยที่เหมาะสมและมีประสิทธิภาพจะส่งผลกระทบต่อชุมชนและสิ่งแวดล้อมอย่างยิ่ง สำหรับการบริหารจัดการขยะมูลฝอยของเทศบาลตำบลลานกระบือที่ได้เริ่มดำเนินการในระยะแรกเริ่มได้ส่งเสริมให้ประชาชนในแต่ละชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมตามหลักการบริหารจัดการขยะมูลฝอย 3Rs ตั้งแต่การลดการใช้ (Reduce) การใช้ซ้ำ (Reuse) การนำกลับมาใช้ใหม่ (Recycle) ในรูปแบบของกิจกรรมการมีส่วนร่วม

นอกจากกิจกรรมที่ทางเทศบาลตำบลลานกระบือได้กำหนดให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมตามหลัก 3Rs แล้ว ทางเทศบาลตำบลลานกระบือได้ดำเนินการกำจัดขยะมูลฝอย หลังจากที่ผ่านมากระบวนการคัดแยกขยะมูลฝอยจากชุมชนที่ไม่สามารถนำกลับมาใช้

ประโยชน์ได้อีกซึ่งได้แก่ ชยะติดเชื้อ ชยะประภาย่อยสลายยาก หรือชยะที่ไม่เป็นประโยชน์ต่อการนำกลับมาใช้ใหม่และไม่สามารถนำกลับมาสร้างมูลค่าได้อีก โดยทางเทศบาลตำบลลานกระบือได้นำเอาชยะมูลฝอยดังกล่าวมาเก็บรวบรวมไว้ในเขตพื้นที่ของเทศบาลตำบลลานกระบือ (เทศบาลตำบลลานกระบือ, 2555) เพื่อนำมากำจัดด้วยกรรมวิธีเชิงกล-ชีวภาพ (MBT: Mechanical Biological- Waste

Treatment) ต่อไป จากข้อมูลปริมาณชยะมูลฝอยของเทศบาลตำบลลานกระบือ พบว่าเทศบาลตำบลลานกระบือ มีปริมาณชยะมูลฝอยโดยเฉลี่ยจำนวน 3625.58 ตัน/ปี และได้ถูกจัดเก็บไว้ในเขตพื้นที่ของเทศบาลตำบลลานกระบือซึ่งมีพื้นที่ทั้งหมดจำนวน 16 ไร่ (สำนักงานเทศบาลตำบลลานกระบือ, 2555) ดังแสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ปริมาณชยะมูลฝอย ของเทศบาลตำบลลานกระบือประจำปี 2555

งวดที่	ปริมาณชยะมูลฝอย (ตัน)							รวม
	ทต. ลานกระบือ	ทต. ช่อลม	อบต. โนนพลวง	อบต. หนองหลวง	อบต. บึงทับแรต	อบต. จันทิมา	ปตท.	
1 (มี.ค.- เม.ย. 55)	295.87	70.12	41.92	72.09	30.86	2.72	-	513.58
2 (พ.ค.-มิ.ย. 55)	298.03	67.18	44.17	69.08	32.03	3.29	-	513.78
3 (ก.ค.-ส.ค. 55)	293.29	75.38	37.77	72.86	39.41	5.65	15.19	539.55
4 (ก.ย.-ต.ค. 55)	288.58	72.63	37.21	79.20	34.47	6.45	28.02	546.56
5 (พ.ย.-ธ.ค. 55)	290.41	63.09	38.78	64.05	27.45	5.25	30.12	519.15
6 (ม.ค.-ก.พ. 56)	269.60	67.80	42.95	67.22	34.63	10.78	13.66	506.64
รวม	1,735.78	416.20	2428	42.48	198.85	34.14	86.99	3,625.58

ที่มา: สำนักงานเทศบาลตำบลลานกระบือ, 2556.

จากข้อมูลในตารางที่ 1 จะเห็นได้ว่า ปริมาณชยะมูลฝอยของเทศบาลตำบลลานกระบือที่เข้าบ่อฝังกลบในปี 2555 เฉลี่ยจำนวน 3625.58 ตัน/ปี โดยปริมาณชยะมูลฝอยเหล่านี้จะถูกรวบรวมและนำมาบำบัดชยะมูลฝอยด้วยกรรมวิธีเชิงกล-ชีวภาพ (MBT: Mechanical Biological Waste Treatment) โดยการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีที่เกี่ยวข้องกับการนำชยะมูลฝอยมาแปรรูปใช้ใหม่ ด้วยการย่อยสลายอินทรีย์วัตถุที่อยู่ในชยะมูลฝอยให้ได้มากที่สุด ซึ่งหมายความว่าเชื้อจุลินทรีย์ที่ยังเหลืออยู่จะไม่สามารถทำงานหรือมีชีวิตอยู่ได้ จึงทำให้ไม่เกิดก๊าซ และน้ำชะชยะจากบ่อฝังกลบ และเมื่อผ่านการบำบัดด้วยวิธีเชิงกล-ชีวภาพ (MBT) แล้วชยะมูลฝอยจะสามารถบดอัดได้ดีมีความหนาแน่นสูง

ด้วยเหตุนี้จึงสามารถฝังกลบชยะมูลฝอยที่ผ่านการบำบัดด้วยวิธีเชิงกล-ชีวภาพ (MBT) ได้โดยง่าย และไม่มีมลพิษในบ่อฝังกลบและบริเวณใกล้เคียง ผลลัพธ์ที่ได้จากการบำบัดด้วยวิธีเชิงกล-ชีวภาพ (MBT) ทำให้สามารถลดปริมาณของชยะมูลฝอยที่จะนำไปฝังกลบได้ถึงครึ่งหนึ่ง ชยะมูลฝอยที่นำไปฝังกลบจะไม่มีพิษต่อสิ่งแวดล้อมซึ่งการฝังกลบชยะมูลฝอยแบบเดิมไม่ได้มีการบำบัดชยะมูลฝอยด้วยการทำให้อินทรีย์วัตถุที่อยู่ในชยะมูลฝอยย่อยสลายไปตามอากาศ การย่อยสลายแบบเดิมจะก่อให้เกิดกลิ่นรบกวน การแพร่กระจายสิ่งที่เป็นพิษไปโดยรอบ ซึ่งเป็นอันตรายต่อชั้นบรรยากาศทำให้เกิดก๊าซมีเทนที่เป็นอันตราย รวมถึงน้ำชะชยะมูลฝอยแบบเดิมยังมีอินทรีย์วัตถุเจือปนอยู่มาก ทำให้

เกิดน้ำเสียที่เกิดจากการย่อยสลายตัวอินทรีย์วัตถุโดยขาดการควบคุม ก่อให้เกิดมลพิษต่อสิ่งแวดล้อมได้ การบำบัดขยะมูลฝอยด้วยกรรมวิธีเชิงกล-ชีวภาพ (MBT) จะเป็นวิธีหนึ่งที่ทำให้ปริมาณขยะมูลฝอยน้อยลงทำให้เกิดการจัดการอย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืนสอดคล้องกับแนวทางการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม รวมทั้งการลดปัญหามลพิษต่อสิ่งแวดล้อมและผลกระทบต่อสุขภาพอนามัยของประชาชน

ผลจากการดำเนินการด้วยการมีส่วนร่วมของประชาชนในชุมชนที่มีการดำเนินกิจกรรมตามหลัก 3Rs ตั้งแต่การลดการใช้ (Reduce) การใช้ซ้ำ (Reuse) การนำกลับมาใช้ใหม่ (Recycle) รวมไปถึงการกำจัดขยะที่ไม่สามารถนำกลับมาใช้ประโยชน์ได้อีก ด้วยกรรมวิธีเชิงกล-ชีวภาพ (MBT) ทำให้เทศบาลตำบลลานกระบือประสบผลสำเร็จในการแก้ไขปัญหาขยะมูลฝอยได้ในระดับหนึ่งและทำให้เทศบาลตำบลลานกระบือได้กลายเป็นแหล่งเผยแพร่ข้อมูลด้านการจัดการขยะมูลฝอยแบบครบวงจรตามหลัก 3Rs ที่เน้นการมีส่วนร่วมของประชาชน และการบำบัดขยะที่ไม่สามารถนำมาใช้ประโยชน์ได้อีกด้วยกรรมวิธีเชิงกล-ชีวภาพ (MBT) ทำให้หน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชนมีความสนใจ และมาศึกษาดูงานเป็นจำนวนมาก

ถึงแม้ว่า เทศบาลตำบลลานกระบือจะประสบผลสำเร็จในการบริหารจัดการขยะมูลฝอยแบบครบวงจร แต่การเปิดโอกาสให้กับประชาชนและผู้ที่เกี่ยวข้องทุกภาคส่วนของสังคมได้เข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานกับเทศบาลก็ถือว่าเป็นสิ่งสำคัญเพราะการมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นเรื่องที่ละเอียดอ่อนจะต้องมีการพัฒนาความรู้ความเข้าใจในการให้ข้อมูลข่าวสารที่ถูกต้องกับประชาชนอย่างต่อเนื่อง รวมถึงการรับฟังความคิดเห็นและการเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม ซึ่งจะทำให้เกิดการพัฒนาระบบการดำเนินงานให้เป็นไปได้อย่างมีประสิทธิภาพทำให้ต่างฝ่ายได้รับรู้ถึงปัญหาและความต้องการไปพร้อมกันในส่วนของประชาชนก็จะทำให้ได้เข้ามามีส่วนร่วมกับเทศบาลมากยิ่งขึ้นทั้งในด้านการทำกิจกรรมและการพัฒนาชุมชนของตนเองให้มีความเข้มแข็งทำให้สามารถแก้ไขปัญหา

ได้ด้วยตนเอง เนื่องจากการมีส่วนร่วมเป็นหลักประกันที่สำคัญที่จะทำให้ประชาชนทุกคนดำเนินชีวิตอยู่ในชุมชนได้อย่างยั่งยืน

จากเหตุผลดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยแบบครบวงจรตามหลัก 3 Rs และกรรมวิธีเชิงกล - ชีวภาพ (MBT) โดยมุ่งทำการศึกษารายการปกครองส่วนท้องถิ่นเทศบาลตำบลลานกระบือ จังหวัดกำแพงเพชร ซึ่งผลจากการศึกษาดังกล่าวจะทำให้ทราบถึงระดับการมีส่วนร่วมและปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการขยะมูลฝอยแบบครบวงจร ซึ่งผู้วิจัยคาดหวังว่าจะสามารถนำผลการวิจัยดังกล่าวมาใช้เป็นข้อมูลพื้นฐาน เพื่อประยุกต์ใช้ในการส่งเสริมด้านการมีส่วนร่วมของประชาชนที่จะต้องเข้ามามีส่วนร่วมกับทางเทศบาลในทุกขั้นตอนของการดำเนินงาน โดยที่ทางเทศบาลเป็นผู้เปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานหรือร่วมเสนอแนะแนวทางอันนำไปสู่การตัดสินใจ เพื่อสร้างความมั่นใจให้กับประชาชนว่าข้อมูลที่มาจากความคิดเห็น และความต้องการของประชาชนจะถูกนำไปพิจารณาเป็นทางเลือกในการบริหารงานของเทศบาลหรือมีการประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อพิจารณาประเด็นการจัดการขยะมูลฝอยร่วมกับประชาชนในการให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมกับการบริหารจัดการขยะมูลฝอยแบบครบวงจรที่จะนำไปสู่การเป็นชุมชนปลอดขยะ (Zero Waste) ได้อย่างสมบูรณ์แบบและสอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2555-2559) ที่ได้กำหนดยุทธศาสตร์การจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้มีความอย่างยั่งยืนตลอดไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการขยะมูลฝอยแบบครบวงจรในเขตพื้นที่เทศบาลตำบลลานกระบือ

2. เพื่อทดสอบความแตกต่างของปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการขยะมูลฝอยแบบครบวงจรในเขตพื้นที่เทศบาลตำบลลานกระบือ

3. เพื่อศึกษาปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะแนวทางการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการขยะมูลฝอยแบบครบวงจรในเขตพื้นที่เทศบาลตำบลลานกระบือ

ขอบเขตการวิจัย

1. ขอบเขตด้านพื้นที่

ทำการศึกษาและเก็บรวบรวมข้อมูลในพื้นที่เทศบาลตำบลลานกระบือรวมทั้ง 4 ตำบล และ 4 หมู่บ้าน ได้แก่ หมู่ 1 (ตำบลลานกระบือ) หมู่ 2 (ตำบลโนนพลวง) หมู่ 6 (ตำบลลานกระบือ) และหมู่ 8 (ตำบลลานกระบือ)

2. ขอบเขตด้านประชากรเป้าหมาย

ทำการศึกษาด้วยวิธีการวิจัยเชิงปริมาณและการวิจัยเชิงคุณภาพ ได้แก่

- การวิจัยเชิงปริมาณ ทำการศึกษากับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นหัวหน้าครัวเรือนหรือตัวแทนครัวเรือนที่มีอายุตั้งแต่ 18 ปีขึ้นไป ครัวเรือนละ 1 คน รวมทั้ง 340 ครัวเรือน

- การวิจัยเชิงคุณภาพ ทำการศึกษากับประชาชนที่เป็นกลุ่มเป้าหมายหลัก ซึ่งเป็นผู้ให้ข้อมูลคนสำคัญด้วยวิธีการสัมภาษณ์เชิงเจาะลึกกับ นายกเทศมนตรีตำบลลานกระบือ รองนายกเทศมนตรีตำบลลานกระบือ ปลัดเทศบาลตำบลลานกระบือ หัวหน้าฝ่ายบริหารสาธารณสุข หัวหน้าฝ่ายบริการสาธารณสุข และหัวหน้าประจำศูนย์กำจัดขยะมูลฝอย รวมจำนวน 6 คน

3. ขอบเขตด้านเนื้อหา

ทำการศึกษาการมีส่วนร่วมใน 5 ด้าน ได้แก่ ด้านการมีส่วนร่วมริเริ่ม ด้านการมีส่วนร่วมวางแผน ด้านการมีส่วนร่วมดำเนินงาน ด้านการมีส่วนร่วมรับผลประโยชน์ที่เกิดจากการดำเนินงาน และด้านการมีส่วนร่วมประเมินผล รวมทั้งทำการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วม ได้แก่ ปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยเศรษฐกิจและสังคม และปัจจัยกระตุ้น รวมทั้งศึกษาปัญหาอุปสรรค

และข้อเสนอแนะแนวทางการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการขยะมูลฝอยแบบครบวงจรในเขตพื้นที่เทศบาลตำบลลานกระบือ จังหวัดกำแพงเพชร

วิธีดำเนินการวิจัย

1. การวิจัยเชิงปริมาณ

1.1 ประชากรเป้าหมาย

ประชากรที่ใช้ในการศึกษา คือ ประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตพื้นที่การปกครองของเทศบาลตำบลลานกระบือ จังหวัดกำแพงเพชร ทั้งหมด 4 ตำบล จำนวน 2,130 ครัวเรือน

1.2 ขนาดของกลุ่มตัวอย่างและการสุ่มตัวอย่าง

1.2.1 ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตร ทาโร ยามาเน่ (Taro Yamane, 1973, น. 735 อ้างถึงใน วิโรจน์ รูปดี, 2547, น. 30) ซึ่งได้กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยจำนวน 340 ครัวเรือน

1.2.2 การสุ่มกลุ่มตัวอย่าง ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างโดยมีขั้นตอนการสุ่มดังต่อไปนี้

1.2.2.1 การเลือกกลุ่มตัวอย่างระดับครัวเรือน ผู้วิจัยได้ทำการคำนวณสัดส่วนของกลุ่มตัวอย่าง (Probability Proportional to Size) จากจำนวนครัวเรือนที่ได้รับการคัดเลือกกับกลุ่มตัวอย่างที่ต้องการ

1.2.2.2 การเข้าถึงกลุ่มตัวอย่าง (Sampling Approach) ผู้วิจัยทำการเก็บข้อมูลจากบุคคลที่เป็นหัวหน้าครัวเรือนหรือตัวแทนครัวเรือนที่มีอายุ 18 ปีขึ้นไป และทำการเก็บข้อมูลครัวเรือนละ 1 คน โดยเก็บ 1 ครัวเรือน เว้น 5 ครัวเรือน จนได้ขนาดของกลุ่มตัวอย่างตามจำนวนที่กำหนดไว้ในแต่ละชุมชน ในกรณีที่ไม่มีการสุ่มตัวอย่างเป้าหมายอยู่ในบ้านจะทำการเข้าไปเก็บข้อมูลในบ้านถัดไป

2.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถาม (Questionnaire) ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นจากการศึกษาค้นคว้าข้อมูลและเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยแบบสอบถามประกอบด้วย รายละเอียดดังต่อไปนี้

ส่วนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลเกี่ยวกับ ปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยเศรษฐกิจและสังคม ลักษณะคำถามเป็น ข้อคำถามปลายปิด (Close-ended Questions) และปลายเปิด (Open-ended Questions)

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามการรับรู้ข่าวสาร เกี่ยวกับการบริหารจัดการขยะมูลฝอยลักษณะคำถามเป็น ข้อคำถามปลายปิด (Close-ended Questions) โดยใช้เกณฑ์การจัดกลุ่มในการวัดการรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับการบริหารจัดการขยะมูลฝอย

ส่วนที่ 3 แบบสอบถามความรู้เกี่ยวกับการบริหารจัดการขยะมูลฝอย ลักษณะคำถามเป็น ข้อคำถามปลายปิด (Close-ended Questions) ให้ตอบว่า ใช่ และ ไม่ใช่ ซึ่งเป็นข้อความเชิงบวกและข้อความเชิงลบคละกัน โดยใช้เกณฑ์การจัดกลุ่มในการวัดระดับความรู้เกี่ยวกับการบริหารจัดการขยะมูลฝอย

ส่วนที่ 4 แบบสอบถามเกี่ยวกับทัศนคติที่มีต่อการบริหารจัดการขยะมูลฝอย ลักษณะคำถามเป็น ข้อคำถามปลายปิด (Close-ended Questions) ซึ่งเป็นแบบมาตรวัดทัศนคติของ ลิเคอร์ท สเกล (Likert Scale) โดยกำหนดระดับของ Scale แบ่งออกเป็น 5 ระดับ โดยใช้เกณฑ์การจัดกลุ่มในการวัดทัศนคติที่มีต่อการบริหารจัดการขยะมูลฝอย

ส่วนที่ 5 แบบสอบถามเกี่ยวกับความตระหนักในการบริหารจัดการขยะมูลฝอยลักษณะคำถามเป็น ข้อคำถามปลายปิด (Close-ended Questions) ซึ่งเป็นแบบมาตรวัดตามแบบ ลิเคอร์ท สเกล (Likert Scale) โดยกำหนดระดับของ Scale แบ่งออกเป็น 5 ระดับ โดยใช้เกณฑ์การจัดกลุ่มในการวัดความตระหนักในการบริหารจัดการขยะมูลฝอย

ส่วนที่ 6 แบบสอบถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการขยะมูลฝอยแบบครบวงจรลักษณะคำถามเป็น ข้อคำถามปลายปิด (Close-ended Questions) โดยใช้เกณฑ์การจัดกลุ่มในการวัดระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการขยะมูลฝอยแบบครบวงจร

ส่วนที่ 7 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะของประชาชนในเขตพื้นที่

เทศบาลตำบลลานกระบือที่มีต่อการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการขยะมูลฝอยแบบครบวงจร โดยมีลักษณะคำถามเป็นแบบปลายเปิด (Open-ended Questions)

2.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปสำหรับงานวิจัยทางสังคมศาสตร์ (SPSS for Windows Statistical Package for Social Sciences) สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์นี้ ได้แก่ อัตราส่วนร้อยละ (Percentage) ค่าความถี่ (Frequency) ค่าเฉลี่ยเลขคณิต (Mean) และ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) การวิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างกลุ่มย่อยของตัวแปรอิสระกับตัวแปรตาม สำหรับตัวแปรอิสระที่แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม ใช้สถิติการทดสอบความแตกต่างระหว่างกลุ่ม (t-test) ส่วนตัวแปรอิสระที่มีมากกว่า 2 กลุ่มย่อยขึ้นไปใช้สถิติการผันแปรทางเดียว (One way Analysis of Variance: One way ANOVA) และวิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยรายคู่จากความแตกต่างระหว่าง ปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยเศรษฐกิจและสังคม และปัจจัยส่งเสริมด้วยวิธีการของ Scheffé

2. การวิจัยเชิงคุณภาพ

2.1 ผู้ให้ข้อมูลหลัก ผู้วิจัยจึงได้ใช้วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยกำหนดประชากรกลุ่มตัวอย่างผู้ให้ข้อมูลหลัก ดังนี้

1. นายกเทศมนตรีตำบลลานกระบือ จำนวน 1 คน
2. รองนายกเทศมนตรีตำบลลานกระบือ จำนวน 1 คน
3. ปลัดเทศบาลตำบลลานกระบือ จำนวน 1 คน
4. หัวหน้าฝ่ายบริหารสาธารณสุข จำนวน 1 คน
5. หัวหน้าฝ่ายบริการสาธารณสุข จำนวน 1 คน
6. หัวหน้าประจำศูนย์กำจัดขยะมูลฝอย จำนวน 1 คน

2.2 เครื่องมือในการเก็บข้อมูล

การสร้างแนวคำถามการสัมภาษณ์แบบเชิงเจาะลึก (In-depth Interview) เพื่อใช้ในการรวบรวมข้อมูลในการวิจัยเชิงคุณภาพมีรายละเอียด ดังนี้

1. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อทำการรวบรวมข้อมูล เช่น วารสาร หนังสือ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2. กำหนดแนวคำถามของการสัมภาษณ์แบบเชิงเจาะลึกเพื่อให้ครอบคลุมเนื้อหาที่ต้องการศึกษาวิจัย

3. นำแนวคำถามการสัมภาษณ์แบบเชิงเจาะลึกเสร็จเรียบร้อยแล้วปรึกษากับคณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์เพื่อตรวจสอบความถูกต้อง ความชัดเจน และครอบคลุมเนื้อหาที่ต้องการศึกษา แล้วนำมาแก้ไขปรับปรุงให้เป็นแนวคำถามการสัมภาษณ์เชิงเจาะลึกที่มีความสมบูรณ์มากขึ้น

2.3 แนวคำถามที่ใช้ในการเก็บข้อมูล

ผู้วิจัยได้สร้างแนวคำถามที่ใช้สำหรับการสัมภาษณ์เชิงเจาะลึก (In-depth Interview) ซึ่งมีประเด็นคำถามเกี่ยวกับเรื่องต่างๆ ดังนี้

ส่วนที่ 1 แบบสัมภาษณ์ข้อมูลส่วนบุคคล ประกอบด้วย วันที่สัมภาษณ์ เวลาที่สัมภาษณ์ชื่อผู้ให้สัมภาษณ์ อายุ อาชีพ ตำแหน่ง

ส่วนที่ 2 แบบสัมภาษณ์ข้อมูลการบริหารจัดการขยะมูลฝอยในปัจจุบันประกอบไปด้วยประเด็นการสัมภาษณ์ ดังนี้

1. ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพการณ์ทั่วไปของขยะมูลฝอยในอดีตจนถึงปัจจุบัน

2. สาเหตุและปัญหาการเกิดปัญหาขยะมูลฝอย

3. ผลกระทบและปัญหาการเกิดขยะมูลฝอย

4. รูปแบบ วิธีการ และขั้นตอนการบริหารจัดการขยะมูลฝอยในปัจจุบัน

5. ปัญหาอุปสรรคที่เกิดขึ้นจากการบริหารจัดการขยะมูลฝอยในปัจจุบัน

6. การเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาการจัดการขยะมูลฝอย

7. กิจกรรมที่ทางเทศบาลตำบลลานกระบือจัดขึ้น เพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการขยะมูลฝอยร่วมกับทางเทศบาล

8. ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการขยะมูลฝอยแบบครบวงจร

9. แนวโน้มในการแก้ไขปัญหาขยะมูลฝอยในอนาคตของเทศบาลตำบลลานกระบือ

10. ความคิดเห็นเกี่ยวกับการให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมชุมชนปลอดขยะ (Zero Waste) ของทางเทศบาลตำบลลานกระบือ

2.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการวิจัยเชิงคุณภาพผู้วิจัยใช้วิธีการสัมภาษณ์เชิงเจาะลึก (In-depth Interview) ในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยบันทึกข้อมูลลงในสมุดบันทึก และการบันทึกเทป จากนั้นนำข้อมูลที่ได้อ่านเรียงและจัดแยกประเภท ในกรณีที่มีข้อสงสัยได้นำข้อมูลที่ได้อีกกลับไปสอบถามอีกครั้งเพื่อความถูกต้องของข้อมูล

2.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้อ่านจากการสัมภาษณ์เชิงเจาะลึก (In-depth Interview) มาเรียบเรียง ตีความ วิเคราะห์และสรุปเนื้อหา (Content Analysis) ทั้งหมด โดยข้อมูลที่ได้อ่านจากการวิจัยเชิงคุณภาพได้นำมาวิเคราะห์ร่วมกันกับผลการวิจัยเชิงปริมาณและรายงานผลโดยนำเสนอรูปแบบเชิงพรรณนาวิเคราะห์ (Descriptive Approach)

ผลการวิจัย

1. ปัจจัยส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง

ผลการศึกษา พบว่า กลุ่มตัวอย่างเป็นเพศหญิง ร้อยละ 54.10 มีอายุระหว่าง 41-50 ปี ร้อยละ 36.50 มีการศึกษาระดับประถมศึกษา ร้อยละ 43.80 และมีสถานภาพสมรส ร้อยละ 61.80

ตารางที่ 2 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล (จำนวน 340 คน)

ปัจจัยส่วนบุคคล	จำนวน	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	156	45.9
หญิง	184	54.1
อายุ		
ต่ำกว่า 30 ปี	38	11.4
30 - 40ปี	80	23.5
41 - 50ปี	125	36.5
51 - 60ปี	71	21.0
60 ปีขึ้นไป	26	7.6
$\bar{X} = 44.30, S.D. = 11.225, Max = 87.00, Min = 18.00$		
ระดับการศึกษา		
ไม่ได้เรียนหนังสือ	12	3.5
ประถมศึกษา	149	43.8
มัธยมศึกษาตอนต้น	31	9.1
มัธยมศึกษาตอนปลาย	30	8.8
อนุปริญญา / ปวส.	35	10.0
ปริญญาตรี	80	23.9
สูงกว่าปริญญาตรี	3	0.9
สถานภาพสมรส		
โสด	80	23.5
สมรส	210	61.8
หม้าย / หย่า / แยกกันอยู่		

2. ปัจจัยเศรษฐกิจและสังคมของกลุ่มตัวอย่าง มีจำนวนสมาชิกในครัวเรือน 3-4 คน ร้อยละ 53.20 ผลการศึกษา พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีการประกอบอาชีพ มีลักษณะที่อยู่อาศัยเป็นบ้านเดี่ยว ร้อยละ 81.20 มีการใช้ เพาะปลูก/ ทำนา/ ทำไร่/ ทำสวน ร้อยละ 32.90 มีรายได้ของ ประโยชน์จากที่อยู่อาศัยโดยใช้เป็นที่พักอาศัยเพียงอย่างเดียว ครัวเรือนเฉลี่ยต่อเดือน 5,000-10,000 บาท ร้อยละ 35.50 ร้อยละ 90.30 และมีระยะเวลาที่อาศัยอยู่อาศัยในชุมชน ไม่เป็นสมาชิกหรือมีตำแหน่งทางสังคม ร้อยละ 64.10 ระหว่าง 41-50 ปี ร้อยละ 28.30

ตารางที่ 3 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามปัจจัยเศรษฐกิจและสังคม (จำนวน 340 คน)

ปัจจัยเศรษฐกิจและสังคม	จำนวน	ร้อยละ
อาชีพ		
เพาะปลูก / ทำนา / ทำสวน / ทำไร่	112	32.9
เลี้ยงสัตว์	5	1.5
ค้าขาย / ธุรกิจส่วนตัว	57	16.8
รับจ้าง / บริการ	74	21.8
รับราชการ / รัฐวิสาหกิจ	33	9.7
ลูกจ้าง / บริษัทเอกชน	33	9.7
ไม่ได้ประกอบอาชีพ (พ่อบ้าน / แม่บ้าน)	19	5.6
อื่นๆ (นักเรียน / นักศึกษา)	7	2.1
รายได้เฉลี่ยของครัวเรือน		
ต่ำกว่า 5,000 บาท	31	9.2
5,000 – 10,000 บาท	121	35.5
10,001 – 15,000 บาท	44	12.9
15,001 – 30,000 บาท	121	30.9
30,000 บาทขึ้นไป	39	11.5
$\bar{X} = 18,476.91, S.D. = 16279.645, Max = 100000, Min = 2000$		
สถานภาพทางสังคม		
ไม่เป็นสมาชิกหรือมีตำแหน่งทางสังคม	218	64.1
เป็นสมาชิกกลุ่มหรือมีตำแหน่งทางสังคม	122	35.9
จำนวนสมาชิกในครัวเรือน		
1 – 2 คน	107	40.5
3 – 4 คน	181	53.2
5 – 9 คน	52	15.3
ลักษณะที่อยู่อาศัย		
บ้านเดี่ยว	276	81.2
ตึกแถว / อาคารพาณิชย์	30	8.8
บ้านแฝด	14	4.1
อื่นๆ (บ้านเช่า / หอพัก)	20	5.9
การใช้ประโยชน์จากที่อยู่อาศัย		
พักอาศัยอย่างเดียว	307	90.3
ร้านค้า (มินิมาร์ท / ร้านอาหาร / ร้านขายสัตว์เลี้ยง / ร้านขายอาหารสด)	2	0.6
พักอาศัยและร้านค้า (ร้านอาหาร / ร้านเช่าหนัง / ร้านขายอุปกรณ์การเกษตร / ร้านขายอาหารสัตว์ / ร้านขายของชำ / ร้านขายจักรยานยนต์)	31	9.1
ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชน		
1-10 ปี	21	6.2
11-20 ปี	25	7.3
21-30 ปี	46	13.6
31-40 ปี	82	24.1
41-50 ปี	96	28.3
50 ปีขึ้นไป	70	20.5
$\bar{X} = 39.04, S.D. = 14.240, Max = 84, Min = 3$		

3. ปัจจัยกระตุ้นของกลุ่มตัวอย่าง

ผลการศึกษา พบว่า กลุ่มตัวอย่างกลุ่มตัวอย่าง มีการรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับการบริหารจัดการขยะมูลฝอย ในระดับน้อย ร้อยละ 92.40 และมีการรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับการบริหารจัดการขยะมูลฝอยในระดับปานกลาง ร้อยละ 7.60 ในขณะที่ไม่มีกลุ่มตัวอย่างรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับการบริหารจัดการขยะมูลฝอยในระดับมาก โดยมีคะแนนเฉลี่ย 11.95 คะแนน คะแนนสูงสุด 31 คะแนน คะแนนต่ำสุด 1 คะแนน จากคะแนนเต็ม 44 คะแนน

กลุ่มตัวอย่างมีความรู้ที่ถูกต้องเกี่ยวกับการบริหารจัดการขยะมูลฝอยในระดับปานกลาง ร้อยละ 65.60 รองลงมา มีความรู้ที่ถูกต้องเกี่ยวกับการบริหารจัดการขยะมูลฝอยในระดับมาก ร้อยละ 31.20 และมีความรู้ที่ถูกต้องเกี่ยวกับการบริหารจัดการขยะมูลฝอยในระดับน้อย ร้อยละ 3.20 โดยมีคะแนนเฉลี่ย 14.70 คะแนน คะแนนสูงสุด 19 คะแนน คะแนนต่ำสุด 6 คะแนน

กลุ่มตัวอย่างมีทัศนคติที่เห็นด้วยต่อการบริหารจัดการขยะมูลฝอยในระดับน้อย ร้อยละ 58.50 รองลงมา มีระดับคะแนนทัศนคติที่เห็นด้วยต่อการบริหารจัดการขยะมูลฝอยในระดับปานกลาง ร้อยละ 35.50 และมีทัศนคติที่เห็นด้วยต่อการบริหารจัดการขยะมูลฝอยในระดับมาก ร้อยละ 6.50 โดยมีคะแนนเฉลี่ย 46.40 คะแนน คะแนนสูงสุด 80 คะแนน คะแนนต่ำสุด 14 คะแนน จากคะแนนเต็ม 80 คะแนน

กลุ่มตัวอย่างมีความตระหนักในการบริหารจัดการขยะมูลฝอยในระดับน้อย ร้อยละ 65.30 รองลงมา มีความตระหนักในการบริหารจัดการขยะมูลฝอยในระดับปานกลาง ร้อยละ 30.00 และมีความตระหนักในการบริหารจัดการขยะมูลฝอยในระดับมาก ร้อยละ 4.70 โดยมีคะแนนเฉลี่ย 49.19 คะแนน คะแนนสูงสุด 88 คะแนน คะแนนต่ำสุด 12 คะแนน จากคะแนนเต็ม 88 คะแนน

4. การมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการขยะมูลฝอยแบบครบวงจร

ผลการศึกษา พบว่า กลุ่มตัวอย่าง มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการขยะมูลฝอยแบบครบวงจร

ในภาพรวมระดับน้อย ร้อยละ 90.00 รองลงมา มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการขยะมูลฝอยแบบครบวงจรในภาพรวมระดับปานกลาง ร้อยละ 7.10 และมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการขยะมูลฝอยแบบครบวงจรในภาพรวมระดับมาก ร้อยละ 2.90 และเมื่อผู้วิจัยทำการศึกษาระดับการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการขยะมูลฝอยแบบครบวงจร โดยจำแนกตามการมีส่วนร่วมทั้ง 5 ด้านปรากฏผล ดังนี้

4.1 การมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการขยะมูลฝอยแบบครบวงจรในด้านการมีส่วนร่วมริเริ่ม พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีส่วนร่วมริเริ่มในระดับน้อย ร้อยละ 87.90 รองลงมา มีส่วนร่วมริเริ่มในระดับปานกลาง ร้อยละ 6.50 และมีส่วนร่วมริเริ่มในระดับมาก ร้อยละ 5.60

4.2 การมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการขยะมูลฝอยแบบครบวงจรในด้านการมีส่วนร่วมวางแผน พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีส่วนร่วมวางแผนในระดับน้อย ร้อยละ 89.10 รองลงมา มีส่วนร่วมวางแผนในระดับปานกลาง ร้อยละ 7.90 และมีส่วนร่วมวางแผนในระดับมาก ร้อยละ 2.90

4.3 การมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการขยะมูลฝอยแบบครบวงจรในด้านการมีส่วนร่วมดำเนินงาน พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีส่วนร่วมดำเนินงานในระดับน้อย ร้อยละ 89.70 รองลงมา มีส่วนร่วมดำเนินงานในระดับปานกลาง ร้อยละ 6.50 และมีส่วนร่วมดำเนินงานในระดับมาก ร้อยละ 3.80

4.4 การมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการขยะมูลฝอยแบบครบวงจรในด้านการมีส่วนร่วมรับผลประโยชน์ที่เกิดจากการดำเนินงาน พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีส่วนร่วมรับผลประโยชน์ที่เกิดจากการดำเนินงานในระดับน้อย ร้อยละ 68.80 รองลงมา มีส่วนร่วมรับผลประโยชน์ที่เกิดจากการดำเนินงานในระดับปานกลาง ร้อยละ 22.60 และมีส่วนร่วมรับผลประโยชน์ที่เกิดจากการดำเนินงานในระดับมาก ร้อยละ 8.50

4.5 การมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการขยะมูลฝอยแบบครบวงจรในด้านการมีส่วนร่วมประเมินผล พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีส่วนร่วมประเมินผลในระดับน้อย

ร้อยละ 87.10 รองลงมา มีส่วนร่วมประเมินผลในระดับปานกลาง ร้อยละ 12.10 และมีส่วนร่วมประเมินผลในระดับมาก ร้อยละ 0.90

5. วิเคราะห์ความแตกต่างระหว่าง ปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยเศรษฐกิจและสังคม และปัจจัยกระตุ้นกับการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการขยะมูลฝอยแบบครบวงจรของกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้สถิติการวิเคราะห์ผันแปรทางเดียว (One way Analysis of Variance: One way ANOVA) และการทดสอบความแตกต่างระหว่างกลุ่ม (t-test)

ผลการวิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลกับการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการขยะมูลฝอยแบบครบวงจร พบว่า ปัจจัยเพศที่แตกต่างกันส่งผลให้การมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการขยะมูลฝอยแบบครบวงจรแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001 และปัจจัยสถานภาพสมรสที่แตกต่างกันส่งผลให้การมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการขยะมูลฝอยแบบครบวงจรแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนปัจจัยอายุ และระดับการศึกษา ไม่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการขยะมูลฝอยแบบครบวงจรอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ผลการวิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างปัจจัยเศรษฐกิจและสังคมกับการมีส่วนร่วมในการบริหาร

จัดการขยะมูลฝอยแบบครบวงจร พบว่า ปัจจัยอาชีพที่แตกต่างกันส่งผลให้การมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการขยะมูลฝอยแบบครบวงจรแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และปัจจัยรายได้เฉลี่ยของครัวเรือนที่แตกต่างกันส่งผลให้การมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการขยะมูลฝอยแบบครบวงจรแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001 ส่วนปัจจัยสถานภาพทางสังคม จำนวนสมาชิกในครัวเรือน ลักษณะที่อยู่อาศัยการใช้ประโยชน์จากที่อยู่อาศัย และระยะเวลาที่อยู่อาศัยในชุมชน ไม่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการขยะมูลฝอยแบบครบวงจรอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ผลการวิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างปัจจัยกระตุ้นกับการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการขยะมูลฝอยแบบครบวงจรของ พบว่า ปัจจัยความรู้เกี่ยวกับการบริหารจัดการขยะมูลฝอยทัศนคติที่มีต่อการบริหารจัดการขยะมูลฝอย และความตระหนักในการบริหารจัดการขยะมูลฝอยที่แตกต่างกันส่งผลให้การมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการขยะมูลฝอยแบบครบวงจรแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001 ส่วนปัจจัยการรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยไม่มีผลต่อการบริหารจัดการขยะมูลฝอยแบบครบวงจรอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ตารางที่ 4 การวิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลกับการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการขยะมูลฝอย
แบบครบวงจรของกลุ่มตัวอย่าง (One – way Analysis of Variance and t– test)

ตัวแปรและกลุ่มย่อย	ค่าเฉลี่ย (\bar{X})	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน (S.D.)	จำนวน (N)	ค่า ความน่าจะเป็น (P-value)
เพศ				0.000***
ชาย	15.67	13.69	156	
หญิง	31.34	17.90	184	
อายุ				0.272
ต่ำกว่า 30 ปี	19.08	15.93	38	
30-40 ปี	20.68	19.22	80	
41-50 ปี	17.69	15.09	125	
51-60 ปี	20.23	15.98	71	
มากกว่า 60 ปีขึ้นไป	13.27	13.19	26	
ระดับการศึกษา				0.19
ไม่ได้เรียน	23.92	19.46	12	
ประถมศึกษา	19.30	18.46	149	
มัธยมศึกษาตอนต้น	27.00	21.85	31	
มัธยมศึกษาตอนปลาย	13.07	10.99	30	
อนุปริญญา / ปวส.	15.03	10.31	35	
ปริญญาตรี	17.36	10.69	80	
สูงกว่าปริญญาตรีขึ้นไป	14.67	13.05	3	
สถานภาพสมรส				0.028*
โสด	15.71	12.17	80	
สมรส	18.74	16.96	210	
หม้าย / หย่าร้าง / แยกกันอยู่	23.56	18.46	50	

หมายเหตุ * มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

*** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001

ตารางที่ 5 การวิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างปัจจัยเศรษฐกิจและสังคมกับมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการขยะมูลฝอย
แบบครบวงจรของกลุ่มตัวอย่าง (One – way Analysis of Variance and t– test)

ตัวแปรและกลุ่มย่อย	ค่าเฉลี่ย (\bar{X})	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน (S.D.)	จำนวน (N)	ค่าความน่าจะเป็น (P-value)
			340	
อาชีพ				0.020*
เพาะปลูก / ทำนา / ทำไร่ / ทำสวน	17.38	16.05	112	
เลี้ยงสัตว์	4.75	3.30	5	
ค้าขาย / ธุรกิจส่วนตัว	17.32	13.22	57	
รับจ้าง / บริการ	21.19	19.79	74	
รับราชการ / รัฐวิสาหกิจ	22.61	13.16	33	
ลูกจ้างบริษัทเอกชน	16.30	14.68	33	
ไม่ได้ประกอบอาชีพ (พ่อบ้าน / แม่บ้าน)	26.58	18.05	19	
อื่นๆ (นักเรียน / นักศึกษา)	7.75	10.08	7	
รายได้เฉลี่ยของครัวเรือน				0.000***
ต่ำกว่า 5,000 บาท	15.13	14.28	31	
5,000 – 10,000 บาท	14.68	13.98	121	
10,001 – 15,000 บาท	17.45	14.02	44	
15,001 – 30,000 บาท	24.12	18.93	121	
30,000 บาทขึ้นไป	21.15	15.72	39	
สถานภาพทางสังคม				0.757
ไม่เป็นสมาชิกหรือมีตำแหน่งทางสังคม	21.80	16.22	218	
เป็นสมาชิกกลุ่มหรือมีตำแหน่งทางสังคม	17.02	16.18	122	
จำนวนสมาชิกในครัวเรือน				0.078
1 – 2 คน	31.60	25.89	107	
3 – 4 คน	37.86	33.08	181	
5 – 9 คน	76.20	59.51	52	
ลักษณะที่อยู่อาศัย				0.106
บ้านเดี่ยว	19.68	17.41	276	
ตึกแถว / อาคารพาณิชย์	16.45	8.57	30	
บ้านแฝด	15.50	10.58	14	
อื่นๆ (บ้านเช่า)	11.21	9.96	20	
การใช้ประโยชน์จากที่อยู่อาศัย				0.225
พักอาศัยอย่างเดียว	19.23	16.85	307	
ร้านค้า (มินิมาร์ท/ ร้านอาหาร/ ร้านขายสัตว์เลี้ยง/ ร้านขายอาหารสด)	12.00	9.11	2	
พักอาศัยและร้านค้า (ร้านอาหาร/ ร้านเช่าหนัง/ร้านขายอุปกรณ์ทางการเกษตร/ ร้านขายอาหารสัตว์/ ร้านขายของชำ/ ขายจักรยานยนต์)	14.06	16.33	31	

หมายเหตุ * มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05
*** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001

ตารางที่ 5 (ต่อ)

ตัวแปรและกลุ่มย่อย	ค่าเฉลี่ย (\bar{X})	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน (S.D.)	จำนวน (N)	ค่าความน่าจะเป็น (P-value)
ระยะเวลาในการอาศัยในชุมชน			340	0.777
1 - 10 ปี	18.72	10.40	21	
11 - 20 ปี	15.12	15.88	25	
21 - 30 ปี	18.87	16.39	16	
31 - 40 ปี	20.34	18.66	82	
41 - 50 ปี	17.73	14.99	96	
51 ปีขึ้นไป	19.43	16.76	70	

หมายเหตุ * มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05
*** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001

ตารางที่ 6 การวิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างปัจจัยปัจจัยกระตุ้นกับการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการขยะมูลฝอยแบบครบวงจรของกลุ่มตัวอย่าง (One - way Analysis of Variance and t- test)

ตัวแปรและกลุ่มย่อย	ค่าเฉลี่ย (\bar{X})	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน (S.D.)	จำนวน (N)	ค่า ความน่าจะเป็น (P-value)
คะแนนการรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอย			157	0.979
ระดับน้อย	25.88	16.70	145	
ระดับกลาง	25.75	11.67	12	
ระดับมาก	0.00	0.00	0	
คะแนนความรู้เกี่ยวกับการบริหารจัดการขยะมูลฝอย				0.000***
ระดับน้อย	51.18	18.25	11	
ระดับกลาง	22.14	14.93	223	
ระดับมาก	8.22	10.57	106	
คะแนนทัศนคติที่มีต่อการบริหารจัดการขยะมูลฝอย				0.000***
ระดับน้อย	14.57	10.27	199	
ระดับกลาง	23.06	19.74	119	
ระดับมาก	33.09	25.181	22	
คะแนนความตระหนักในการบริหารจัดการขยะมูลฝอย				0.000***
ระดับน้อย	12.91	10.34	222	
ระดับกลาง	27.43	18.59	102	
ระดับมาก	44.19	20.41	16	

หมายเหตุ *** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001

ผลการศึกษาเชิงคุณภาพที่ได้จากการสัมภาษณ์ เชิงเจาะลึก (In-depth Interview)

ในการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยทำการศึกษาเชิงคุณภาพด้วยการสัมภาษณ์เชิงเจาะลึก (In-depth Interview) กับผู้ให้ข้อมูลหลัก (Key Informant) โดยทำการสัมภาษณ์เชิงเจาะลึก โดยผลการศึกษสามารถสรุปเป็นประเด็นได้ดังนี้

1. ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพการณ์ทั่วไปของปัญหาขยะมูลฝอยในเขตพื้นที่เทศบาลตำบลลานกระบือ จังหวัดกำแพงเพชรในอดีตจนถึงปัจจุบัน

จากการสัมภาษณ์เชิงเจาะลึกผู้ให้ข้อมูลหลักพบว่า ในอดีตที่ผ่านมาทางเทศบาลตำบลลานกระบือได้ใช้พื้นที่ขนาด 16 ไร่ ของตำบลโนนพลวง เป็นพื้นที่ในการจัดเก็บขยะมูลฝอย โดยมีวิธีการนำเอาขยะมูลฝอยมาเทกองรวมกันแล้วจุดไฟเผาวันจากการเผาขยะส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมอีกทั้งยังมีสภาพของกองขยะที่ไม่น่าดู โดยเฉพาะปัญหาหมอกพิษทางกลิ่นและเป็นแหล่งเพาะพันธุ์เชื้อโรคและแมลงวัน รวมทั้งปัญหาน้ำเสียทำให้ประชาชนที่อาศัยอยู่ภายในบริเวณที่ทิ้งขยะมูลฝอยได้ร้องเรียนปัญหามายังเทศบาลอยู่บ่อยครั้งจนเป็นปัญหาใหญ่ที่สะสมมานานของประชาชนที่ได้รับผลกระทบจากปัญหาขยะมูลฝอย หลังจากนั้นเทศบาลตำบลลานกระบือได้ไปดูงานจากสถานที่ต่าง ๆ ที่เป็นต้นแบบในการจัดการกับปัญหาขยะมูลฝอยแล้วนำมาปฏิบัติแต่ก็ไม่เป็นผลสำเร็จเนื่องจากต้นแบบของแต่ละพื้นที่ใช้งบประมาณเป็นจำนวนมาก ในการกำจัดขยะมูลฝอยและไม่เหมาะสมกับพื้นที่ของทางเทศบาล จนผลสุดท้ายได้ไปดูงานที่จังหวัดพิษณุโลกและได้ยึดต้นแบบของการจัดการขยะมูลฝอยที่จังหวัดพิษณุโลก เพราะเป็นวิธีที่ประหยัดงบประมาณและสามารถปฏิบัติได้จริงทางเทศบาลตำบลลานกระบือจึงได้จัดทำข้อตกลงร่วมกัน (MOU) ระหว่าง 3 หน่วยงาน ได้แก่ เทศบาลตำบลช่องลม องค์การบริหารส่วนตำบลหนองหลวง องค์การบริหารส่วนตำบลโนนพลวง โดยมอบหมายให้ทางศูนย์วิจัยสิ่งแวดล้อมมหาวิทยาลัยนเรศวรดำเนินการถ่ายทอดเทคโนโลยี และเริ่มดำเนินการบริหารจัดการขยะมูลฝอยแบบครบวงจรด้วยวิธีเชิงกล-ชีวภาพ (MBT) แต่ไม่เต็มรูปแบบ เพราะ

อยู่ในช่วงทดลองและเริ่มต้น โดยเริ่มดำเนินการตั้งแต่ปี พ.ศ. 2552 มาจนถึงปัจจุบัน โดยในปัจจุบันมีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้ความร่วมมือในดำเนินการ 5 หน่วยงาน คือ เทศบาลตำบลช่องลม องค์การบริหารส่วนตำบลหนองหลวง องค์การบริหารส่วนตำบลบึงทับแรต และเทศบาลตำบลลานกระบือ และในขณะนี้ทางเทศบาลตำบลลานกระบือได้ขยายพื้นที่การบำบัดขยะมูลฝอยเพิ่มขึ้นจาก 16 ไร่ เป็น 28 ไร่ เพื่อรองรับกับจำนวนขยะมูลฝอยที่เพิ่มปริมาณมากขึ้นโดยมีเป้าหมายให้ประชาชนได้รับผลกระทบจากปัญหาขยะมูลฝอยน้อยที่สุด

2. สาเหตุการเกิดปัญหาขยะมูลฝอยในเขตพื้นที่เทศบาลตำบลลานกระบือ จังหวัดกำแพงเพชร

เนื่องจากเทศบาลตำบลลานกระบือมีการขุดพบบ่อน้ำมันดิบและก๊าซธรรมชาติทำให้เกิดอัตราการจ้างงานที่เพิ่มมากขึ้นจนมีสภาพทางเศรษฐกิจและสังคมที่ดีมีการขยายตัวของชุมชนและการเพิ่มขึ้นของจำนวนประชากร ประชากรแฝง และนักท่องเที่ยว ทำให้ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในการอุปโภค-บริโภคของประชาชน นอกจากนี้ทางเทศบาลตำบลลานกระบือยังเป็นศูนย์กลางทางด้านธุรกิจ การศึกษา การเมืองการปกครอง อันเนื่องมาจากความเจริญความเจริญเติบโตอย่างรวดเร็วของอำเภอลานกระบือ ทำให้เกิดปัญหาขยะมูลฝอยขึ้น ทั้งนี้สถานที่อันเป็นแหล่งของการกำเนิดขยะมูลฝอยในปริมาณมาก ได้แก่ ตลาด บ้านพักอาศัย ย่านธุรกิจการค้า ศูนย์การค้า สถานศึกษา สถานที่ราชการ ห้องเช่า รีสอร์ท ซึ่งส่งผลให้เทศบาลตำบลลานกระบือประสบกับปัญหาปริมาณขยะมูลฝอยที่จะต้องจัดเก็บและกำจัดในปริมาณที่เพิ่มมากขึ้น

3. ผลกระทบปัญหาขยะมูลฝอยในเขตพื้นที่เทศบาลตำบลลานกระบือ จังหวัดกำแพงเพชร

ผลกระทบที่เกิดจากปัญหาขยะมูลฝอยส่วนใหญ่คือ ปัญหาเรื่องกลิ่นเหม็นจากขยะมูลฝอยที่สร้างความรำคาญให้กับชุมชนที่พักอาศัย อีกทั้งขยะมูลฝอยที่ทิ้งเกลื่อนกลาดมักถูกลมพัดกระจายไปตกอยู่ตามพื้นที่ในบริเวณต่างๆ ทำให้ชุมชนขาดความสะอาดสวยงามไม่เป็นระเบียบและไม่น่าอยู่ทำให้บริเวณนั้นสกปรกยากต่อการรักษาความสะอาด นอกจากนี้ ขยะมูลฝอยยัง

ทำให้เกิดมลพิษทางอากาศ อีกทั้งขยะมูลฝอยที่กองทิ้งไว้ในเขตชุมชน หรือที่กองทิ้งไว้ในแหล่งกำจัดซึ่งไม่มีการฝังกลบ ยังเป็นแหล่งเพาะพันธุ์เชื้อโรคและสัตว์นำโรคต่างๆ เช่น หนู แมลงวัน แมลงสาบทำให้สร้างความเดือดร้อนรำคาญแก่ผู้ที่อาศัยข้างเคียง รวมทั้งส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและสุขภาพของประชาชน

4. รูปแบบ วิธีการ และขั้นตอนการบริหารจัดการขยะมูลฝอยในเขตพื้นที่เทศบาลตำบลลานกระบือ จังหวัดกำแพงเพชรในปัจจุบัน

ตั้งแต่มีการเริ่มใช้รูปแบบวิธีการ และขั้นตอนการบริหารจัดการขยะมูลฝอยแบบครบวงจร ในปัจจุบันทางเทศบาลตำบลลานกระบือได้ให้ประชาชนใช้รูปแบบวิธีการ และขั้นตอนในการบริหารจัดการขยะมูลฝอยเริ่มต้น โดยเน้นการให้ประชาชนนำเอาหลัก 3Rs มาใช้ เช่น การลดใช้ (Reduce) และการใช้ซ้ำ (Reuse) ควบคู่ไปกับการนำขยะไปแปรรูป (Recycle) แต่เนื่องจากว่าการลดใช้ (Reduce) และการใช้ซ้ำ (Reuse) ของประชาชนในชุมชนยังไม่เป็นที่แพร่หลายทำให้ไม่สามารถนำไปสู่การจัดการขยะมูลฝอยในรูปแบบ 3Rs ได้อย่างสมบูรณ์ ในส่วนของการแปรรูป (Recycle) ก็ยังคงเป็นปัญหาโดยเฉพาะการรีไซเคิลพลาสติกที่เป็นประเภทของขยะมูลฝอยที่มีเป็นจำนวนมากเมื่อจะทำการแปรรูปต้องใช้พลังงานในการแปรรูปเป็นจำนวนมาก

5. ปัญหาอุปสรรคที่เกิดขึ้นจากการบริหารจัดการขยะมูลฝอยในเขตพื้นที่เทศบาลตำบลลานกระบือ จังหวัดกำแพงเพชรในปัจจุบัน

ปัจจุบันการบริหารจัดการขยะมูลฝอยของเทศบาลตำบลลานกระบือยังไม่สมบูรณ์เท่าที่ควร ในการดำเนินการแก้ไขปัญหาการจัดการขยะมูลฝอยยังไม่สามารถกำจัดขยะได้สมบูรณ์ เพราะยังมีขยะมูลฝอยประเภทพลาสติก โลหะ หรือเศษผ้าที่ไม่สามารถย่อยสลายได้เองตามธรรมชาติจึงจำเป็นต้องใช้วิธีการฝังกลบเพื่อลดปริมาณขยะมูลฝอย แต่เนื่องจากงบประมาณในการจัดซื้อวัสดุอุปกรณ์ที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการหรือกรรมวิธีตั้งแต่ต้นจนไปถึงขั้นตอนในการแปรรูปเพื่อนำมาใช้ประโยชน์มีไม่เพียงพอ เช่น รถขนขยะมีไม่เพียงพอต่อการให้บริการกับประชาชน

ที่สำคัญประชาชนในชุมชนยังเกิดข้อสงสัยในเรื่องของการรณรงค์ของทางเทศบาลตำบลลานกระบือให้ประชาชนทุกครัวเรือนคัดแยกขยะแต่ละประเภทไว้เพื่อส่งต่อการนำไปคัดแยกขยะ แต่เมื่อถึงเวลาจัดเก็บขยะที่มีรถขนขยะมาให้บริการกลับนำขยะที่ประชาชนได้คัดแยกไว้ทิ้งรวมกันเช่นเดิม เมื่อถึงที่ทิ้งขยะมูลฝอยพนักงานเก็บขยะก็ต้องทำการคัดแยกขยะอีกที จึงเกิดปัญหาข้อสงสัยให้ประชาชนภายในชุมชนคัดแยกขยะเพื่ออะไร ชาวบ้านในชุมชนจึงเรียกร้องให้ทางเทศบาลตำบลลานกระบือจัดรถขยะที่สามารถจัดเก็บขยะแต่ละประเภทไว้ให้เหมือนถังขยะซึ่งทำการคัดแยกขยะของแต่ละประเภท ส่วนปัญหาที่ตามมา คือ ในส่วนของรถร่อนขยะที่ทางเทศบาลมีเพียง 1 คัน ทำให้ไม่สามารถรองรับปัญหาของขยะที่เพิ่มมากขึ้นทุกวันได้ เนื่องจากในปัจจุบันมีกิจการรีไซเคิลเพิ่มมากขึ้น ประชากรต่างหมู่บ้านต่างอำเภอได้เข้ามาพักอาศัยเพื่อการประกอบอาชีพ รวมทั้ง มีการขุดพบน้ำมันดิบ และก๊าซธรรมชาติทำให้เกิดการจ้างงาน และมีการจัดระบบความพร้อมในระบบสาธารณูปโภค - สาธารณูปการ ทำให้เกิดปัญหาการเพิ่มปริมาณของขยะมูลฝอยมากขึ้น นอกจากนี้ ทางเทศบาลยังมีได้เริ่มระบบการแปรรูปในระบบเชิงกลที่ 2 ที่นำเอาขยะจำพวกวัสดุเบาสะอาด เช่น พลาสติก เศษแก้ว เศษผ้า หรือเศษไม้ นำกลับมาหลอมเพื่อใช้เป็นเชื้อเพลิงหรือพลังงานความร้อนได้ บางส่วนยังต้องมีการฝังกลบอยู่ จึงถือว่าไม่สามารถดำเนินการบริหารจัดการขยะมูลฝอยได้ครบวงจรด้วยกรรมวิธีเชิงกล-ชีวภาพ (MBT)

6. การเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาการบริหารจัดการขยะมูลฝอยในเขตพื้นที่เทศบาลตำบลลานกระบือ จังหวัดกำแพงเพชร

เทศบาลตำบลลานกระบือได้เปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาการบริหารจัดการขยะมูลฝอย โดยเป็นผู้ทำหน้าที่ประสานงานและให้คำแนะนำแก่ประชาชน โดยการตั้งผู้ใหญ่บ้านในแต่ละชุมชนเข้ามาเป็นสื่อกลางเพื่อให้ชาวบ้านภายในชุมชนตระหนักถึงปัญหาขยะมูลฝอยที่มีผลกระทบต่อส่วนร่วม

ในปัจจุบันนี้เทศบาลตำบลลานกระบือกำลังอยู่ในช่วงดำเนินการจัดการ โดยพยายามจะดึงหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและเอกชนเข้ามาช่วยเหลือด้านงบประมาณ ทั้งนี้ การแก้ปัญหาขยะมูลฝอยประเภทพลาสติกจำเป็นจะต้องยึดแนวทางการกำจัดขยะให้เหลือศูนย์ไปก่อน (Zero Waste) โดยการคัดแยกขยะเพื่อขายหรือการนำกลับมาใช้ใหม่ การนำมาปรับปรุงหรือประยุกต์เป็นของประดับตกแต่งเป็นข้าวของเครื่องใช้

7. นอกเหนือจากโครงการการบริหารจัดการขยะมูลฝอยแบบครบวงจรแล้วทางเทศบาลตำบลลานกระบือจัดให้มีกิจกรรมที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการขยะมูลฝอยร่วมกับทางเทศบาลในเขตพื้นที่เทศบาลตำบลลานกระบือ จังหวัดกำแพงเพชร

นอกเหนือจากโครงการการบริหารจัดการขยะมูลฝอยแบบครบวงจรเทศบาลตำบลลานกระบือได้จัดกิจกรรมส่งเสริมการมีส่วนร่วม โดยให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมการแยกขยะรีไซเคิล ซึ่งทางเทศบาลได้จัดกิจกรรมส่งเสริมการมีส่วนร่วมที่ดึงเอาพิธีกรรมทางศาสนาเข้ามาใช้ในการสร้างศรัทธาและความเชื่อของประชาชน เช่น พิธีการทอดผ้าป่าขยะที่จัดขึ้นปีละ 1-2 ครั้ง ในช่วงวันสำคัญทางศาสนา โดยให้ชาวบ้านนำขยะที่สามารถนำมารีไซเคิลได้ไปบริจาค ซึ่งตรงตามพิธีกรรมทางศาสนาทุกประการ ส่วนเงินที่ได้จากการทอดผ้าป่าขยะก็นำเอาไปบริจาคให้กับผู้พิการ หรือผู้ด้อยโอกาสที่ขาดทุนทรัพย์ได้นำไปใช้สอย ซึ่งถือเป็นผลตอบแทนที่คุ้มค่าสามารถสร้างเงินหมุนเวียนให้กับชุมชนทำให้ประชาชนให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี

8. ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการขยะมูลฝอยแบบครบวงจรในเขตพื้นที่เทศบาลตำบลลานกระบือ จังหวัดกำแพงเพชร

การที่จะทำให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมกับโครงการนั้นต้องอาศัยปัจจัยที่เป็นแรงจูงใจให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมอย่างแท้จริง เพื่อทำให้เกิดการยอมรับจากประชาชนที่เชื่อมั่นให้ทางเทศบาลเข้ามาดำเนินการแก้ไขปัญหา เมื่อการแก้ไขปัญหานั้นประสบผลสำเร็จก็จะดึงให้ประชาชนเข้ามามีความสนใจและใส่ใจกับกิจกรรมของทางเทศบาลมากยิ่งขึ้น โดยพื้นฐานแล้วประชาชน

ทุกคนที่มีถิ่นกำเนิดอยู่ที่นี่ย่อมรักและอยากให้ชุมชนของตนเองถูกพัฒนาแต่ต้องอาศัยความสามัคคีของคนภายในชุมชน เพื่อทำให้เกิดจิตสำนึกรักท้องถิ่น ภาคภูมิใจในท้องถิ่น เพราะความมีสำนึกในการเป็นเจ้าของทรัพยากรทำให้ประชาชนมีความตระหนักต่อปัญหาขยะมูลฝอยมากยิ่งขึ้น

9. เทศบาลตำบลลานกระบือ มีแนวโน้มในการแก้ไขปัญหามลพิษในเขตพื้นที่เทศบาลตำบลลานกระบือ จังหวัดกำแพงเพชรในอนาคต

แนวโน้มในการแก้ไขปัญหามลพิษในอนาคตของทางเทศบาลตำบลลานกระบือได้มีการวางแผนการบริหารจัดการขยะมูลฝอยแบบครบวงจร เพื่อรองรับปริมาณขยะมูลฝอยที่จะเพิ่มขึ้นในอีก 30 ปีข้างหน้า และจะพยายามจัดให้ชุมชนทุกหมู่บ้านเข้าร่วมกิจกรรมการจัดการขยะมูลฝอยตามหลัก 3Rs คือ การลดใช้ (Reduce) และการใช้ซ้ำ (Reuse) ควบคู่ไปกับการนำขยะไปแปรรูป (Recycle) อย่างจริงจัง เพื่อนำไปสู่แนวทางที่จะทำให้ชุมชนเป็นชุมชนปลอดขยะ (Zero Waste) ต่อไปในอนาคต

10. การให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมชุมชนปลอดขยะ (Zero Waste) ในเขตพื้นที่เทศบาลตำบลลานกระบือ จังหวัดกำแพงเพชร

ปัจจุบันทางเทศบาลได้สนใจที่จะนำเอาแนวความคิดการจัดการขยะให้เหลือศูนย์ (Zero Waste) มาปฏิบัติ โดยจะเริ่มต้นจากชุมชนหมู่ที่ 8 ก่อน เพราะชุมชนนี้มีความพร้อมในการปฏิบัติอย่างจริงจัง เนื่องจากประชาชนในชุมชนให้ความร่วมมือในกิจกรรมเป็นอย่างดี จึงง่ายต่อการนำเอาแนวความคิดปลอดขยะ (Zero Waste) ไปปฏิบัติโดยเริ่มจากการจัดการขยะจากต้นทาง แหล่งกำเนิดขยะ การลดปริมาณขยะ การนำกลับมาใช้ใหม่ การจัดการโดยผ่านระบบการบริหารจัดการขยะมูลฝอยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและการจัดการปลายทางคือ การกำจัดที่ถูกต้องตามหลักวิชาการ เมื่อชุมชนหมู่ที่ 8 นี้ประสบผลสำเร็จทางเทศบาลจะมีการดำเนินกิจกรรม โดยการขยายองค์ความรู้ไปยังชุมชนหมู่ที่ 1 หมู่ที่ 2 และหมู่ที่ 6 ต่อไปในอนาคต

อภิปรายผลการวิจัย

1. การมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการขยะมูลฝอยแบบครบวงจร

จากผลการศึกษา พบว่า จากการศึกษา พบว่า ประชาชนส่วนใหญ่มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการขยะมูลฝอยแบบครบวงจรในระดับน้อย ร้อยละ 90.00 ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเป็นผลเนื่องมาจากกลุ่มตัวอย่างมีการรับรู้ข่าวสารในเรื่องของการบริหารจัดการขยะมูลฝอยแบบครบวงจรในระดับน้อย เพียงร้อยละ 92.40 เท่านั้น จึงส่งผลให้มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการขยะมูลฝอยแบบครบวงจรในระดับน้อยตามไปด้วย

2. การรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับการบริหารจัดการขยะมูลฝอย

ผลการศึกษา พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีการรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับการบริหารจัดการขยะมูลฝอยแตกต่างกันมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการขยะมูลฝอยแบบครบวงจรแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ที่ทำการศึกษามีการรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับการบริหารจัดการขยะมูลฝอยในระดับน้อยถึงร้อยละ 92.40 ในขณะที่มีการรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับการบริหารจัดการขยะมูลฝอยในระดับปานกลางเพียงร้อยละ 7.60 เท่านั้น โดยไม่มีจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่มีการรับรู้ข่าวสารในระดับมากเลย จึงทำให้การรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับการบริหารจัดการขยะมูลฝอยเป็นปัจจัยที่ไม่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการขยะมูลฝอยแบบครบวงจร

3. ความรู้เกี่ยวกับการบริหารจัดการขยะมูลฝอย

ผลการศึกษา พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีความรู้เกี่ยวกับการบริหารจัดการขยะมูลฝอยแตกต่างกันมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการขยะมูลฝอยแบบครบวงจรแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001 เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ซึ่งผลการศึกษานี้สอดคล้องกับการศึกษาของ ยี เสียน เหนียง (2552, น. 94) ได้ทำการศึกษา เรื่อง ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อ

การจัดการขยะในครัวเรือนของผู้อพยพชาวพม่าในอำเภอเมือง จังหวัดระนอง ประเทศไทย พบว่า ความรู้เป็นปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการจัดการขยะในครัวเรือนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001 และสาริณีย์ สุวรรณ ศीलศักดิ์ (2555, น. 74) ได้ทำการศึกษา เรื่อง ความคิดเห็นของประชาชนท้องถิ่นในการจัดการขยะมูลฝอยชุมชน: กรณีศึกษาตลาดน้ำอัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม พบว่า ความรู้เกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชนเป็นปัจจัยที่มีผลต่อความคิดเห็นในการจัดการขยะมูลฝอยชุมชนให้แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001

4. ทักษะคิดต่อการบริหารจัดการขยะมูลฝอย

ผลการศึกษา พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีทัศนคติต่อการบริหารจัดการขยะมูลฝอยแตกต่างกันมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการขยะมูลฝอยแบบครบวงจรแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001 เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ซึ่งผลการศึกษานี้สอดคล้องกับการศึกษาของ พนารัตน์ พ่วงบุญปลูก (2541, น. 88) ได้ทำการศึกษาเรื่องความคิดเห็นของประชาชนต่อการจัดการขยะมูลฝอยในเขตเทศบาลตำบลแสนสุข อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี พบว่า ทักษะคิดต่อปัญหาขยะมูลฝอยมีผลต่อความคิดเห็นต่อการจัดการขยะมูลฝอยในเขตเทศบาล ตำบลแสนสุขอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001 และยี เสียน เหนียง (2552, น. 96) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการจัดการขยะในครัวเรือนของผู้อพยพชาวพม่าในอำเภอเมือง จังหวัดระนอง ประเทศไทย พบว่า ทักษะคิดเป็นปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมจัดการขยะในครัวเรือนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001

5. ความตระหนักในการบริหารจัดการขยะมูลฝอย

ผลการศึกษา พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีความตระหนักในการบริหารจัดการขยะมูลฝอยแตกต่างกันมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการขยะมูลฝอยแบบครบวงจรแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001 เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ซึ่งผลการศึกษานี้สอดคล้องกับการศึกษาของ สุรีพร พงษ์พานิช (2543, น. 67) ได้ทำการศึกษา เรื่อง ความคิดเห็นของประชาชนท้องถิ่น

ต่อการจัดการขยะมูลฝอยชุมชน กรณีศึกษา เกาะเกร็ด ตำบลเกาะเกร็ด อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี พบว่า ความตระหนักมีผลต่อความคิดเห็นต่อแนวทางการจัดการขยะมูลฝอยชุมชนบนเกาะเกร็ดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ 0.001 และอังค์วรา ศรศิลป์ (2548, น. 72) ได้ทำการศึกษาเรื่องบทบาทของสตรีในการจัดการขยะอันตรายในครัวเรือน กรณีศึกษา: เขตหนองแขม กรุงเทพมหานคร พบว่า ความตระหนักเป็นปัจจัยที่มีผลต่อบทบาทในการจัดการขยะอันตรายภายในครัวเรือนโดยก่อให้เกิดความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ 0.001

ปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะ

1. ปัญหาและอุปสรรคในการบริหารจัดการขยะมูลฝอย

1.1 การขาดการรับรู้ข้อมูลข่าวสารจากทางเทศบาลและต้องการรับรู้ข่าวสารเพิ่มเติมเกี่ยวกับการบริหารจัดการขยะมูลฝอยแบบครบวงจร โดยต้องการรับรู้ข่าวสารจากช่องทางประกาศเสียงตามสายมากที่สุด รองลงมา เจ้าหน้าที่หน่วยงานของรัฐ / ท้องถิ่น จากป้ายโฆษณา และช่องทางการรับรู้ข่าวสารผ่านทางบุคคล เช่น ญาติ เพื่อนบ้าน วิทยุ โทรทัศน์ แผ่นพับประชาสัมพันธ์ / เอกสารราชการ อินเทอร์เน็ต หนังสือพิมพ์ และวารสาร / นิตยสาร

1.2 การขาดความรู้ความเข้าใจอย่างแท้จริงเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยบางประเภททำให้เกิดความสงสัยว่า การลดปริมาณขยะมูลฝอย โดยใช้วิธีการบริหารจัดการขยะมูลฝอยแบบครบวงจรมีผลดีต่อชีวิตประจำวันอย่างไร แต่อย่างไรก็ตามผลจากการศึกษา พบว่าการมีส่วนร่วมบางอย่าง เช่น การคัดแยกขยะมูลฝอยเป็นการมีส่วนร่วมโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อการสร้างรายได้มากกว่าการคำนึงถึงเรื่องการบริหารจัดการขยะมูลฝอยแบบครบวงจร

1.3 ความไม่ชัดเจนของถังคัดแยกประเภทขยะ เช่น สี และป้ายบอกที่ติดไว้ข้างถังไม่ชัดเจน รวมทั้งการที่บางพื้นที่มีถังขยะเอาไว้คัดแยกประเภทแต่ในขณะที่บางพื้นที่ไม่มีถังขยะเอาไว้คัดแยกประเภท

โดยเฉพาะในพื้นที่ที่เป็นบริเวณตลาด หรือพื้นที่บริเวณวัด ทำให้ไม่สามารถคัดแยกประเภทขยะได้อย่างถูกต้อง

2. ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย

ผลจากการศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการขยะมูลฝอยแบบครบวงจร มีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ควรมีการเผยแพร่ความรู้เรื่องการบริหารจัดการขยะมูลฝอยแบบครบวงจรที่มีประสิทธิภาพโดยใช้วิธีการแบบปากต่อปากหรือการใช้บุคคลที่เป็นตัวแทนของภาครัฐ/ ท้องถิ่นคอยสอดแทรกความรู้ในระหว่างที่มีทำกิจกรรมร่วมกัน เพื่อให้เกิดการพูดคุยกันระหว่างตัวแทนของภาครัฐ/ ท้องถิ่นและประชาชนซึ่งจะทำให้เกิดการเข้าถึงข้อมูลได้ดีกว่า อีกทั้งยังเป็นการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีซึ่งนำไปสู่การเชื่อมโยงกับการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการขยะมูลฝอยแบบครบวงจร

2. ควรสร้างความรู้และสร้างความเข้าใจกับประชาชนในเรื่องการบริหารจัดการขยะมูลฝอยแบบครบวงจรตั้งแต่การมีส่วนร่วมริเริ่ม การมีส่วนร่วมวางแผน การมีส่วนร่วมดำเนินงาน การมีส่วนร่วมรับผลประโยชน์ที่เกิดจากการดำเนินงาน และการมีส่วนร่วมประเมินผลร่วมกับทางเทศบาล เพื่อให้ประชาชนได้เข้ามามีโอกาสในการมีส่วนร่วมด้วยการฝึกอบรมและการปฏิบัติจริงด้วยตนเอง

3. เทศบาลควรเสริมสร้างทัศนคติที่ดีให้แก่ประชาชนด้วยการจัดกิจกรรมที่มีเป้าหมาย เพื่อลดปริมาณขยะมูลฝอยโดยการสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับขยะมูลฝอย เช่น การให้ประชาชนจัดตั้งธนาคารขยะเพื่อทำให้เกิดการเรียนรู้ระบบและวิธีคิดด้วยตนเอง ซึ่งจะเป็แรงกระตุ้นให้ประชาชนมีความตระหนักและเห็นถึงความสำคัญในการคัดแยกขยะมูลฝอย และยังเป็นสิ่งจูงใจในการรับประโยชน์ร่วมกันจากการจัดตั้งธนาคารขยะขึ้นมาในชุมชน

4. ควรจัดให้มีการขายสินค้าประเภทอุตสาหกรรมที่ไม่เป็นอันตรายหรือของเก่าที่ไม่ใช้แล้วแต่ยังมีประโยชน์และสามารถใช้งานได้ มาทำในรูปแบบตลาดนัดของเก่ามือสอง เพื่อเป็นการเพิ่มทางเลือกหนึ่งในการลดปริมาณขยะมูลฝอยและเป็นการสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับขยะมูลฝอย และในขณะเดียวกันยังอาจถือได้ว่า

เป็นกิจกรรมที่จัดขึ้นมาเพื่อให้ประชาชนได้ออกมาพบปะ เสริมสร้างความสัมพันธ์ที่ดีให้เกิดขึ้นในชุมชน

5. ควรส่งเสริมและสนับสนุนประชาสัมพันธ์ให้แต่ละชุมชนนำเอาหลักการแนวคิดขยะเหลือศูนย์ (Zero Waste) ซึ่งเป็นการทำให้ขยะภายในชุมชนเหลือปริมาณ น้อยที่สุดไปปฏิบัติจริงในชีวิตประจำวันรวมทั้งการกำจัด ขยะที่เหลือด้วยเทคโนโลยีที่มีประสิทธิผล เช่น การลด ปริมาณของเสียที่เหลือทิ้งให้น้อยที่สุด การใช้วัสดุ ที่สามารถนำกลับมาแปรรูปใหม่และเป็นมิตรกับ สิ่งแวดล้อมมากที่สุด

3. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ศึกษาการรับรู้ข่าวสาร และปัจจัยที่ส่งผลต่อ การรับรู้ข่าวสารของประชาชนเกี่ยวกับการบริหารจัดการ ขยะมูลฝอยแบบครบวงจร เพื่อให้ประชาชนได้รับข้อมูล ข่าวสารอย่างทั่วถึง

2. ศึกษาวิจัยเพื่อหาแนวทางที่เป็นไปได้และมี ประสิทธิภาพในการส่งเสริมพฤติกรรมของประชาชน ที่มีต่อการจัดการขยะมูลฝอยแบบครบวงจร เพื่อให้ ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมในโครงการได้ ดำเนินต่อไปอย่างมีประสิทธิภาพในอนาคต

3. ศึกษาวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมเพื่อ ส่งเสริมให้มีการนำเอาแนวคิดขยะเหลือศูนย์ (Zero Waste) มาปรับประยุกต์ใช้กับการบริหารจัดการขยะ มูลฝอยแบบครบวงจร เพื่อเป็นการจัดการขยะมูลฝอย ณ แหล่งกำเนิดโดยให้ชุมชนและครัวเรือนร่วมดำเนินการ ปรับปรุงการจัดการมูลฝอยในเชิงบวก จากพฤติกรรม ที่เปลี่ยนไปของประชาชน เป้าหมายเพื่อลดปริมาณขยะ และให้มีการแยกขยะกลับมาใช้ให้เกิดประโยชน์ให้มากที่สุด

กิตติกรรมประกาศ

ขอขอบพระคุณเจ้าหน้าที่และบุคลากรที่ปฏิบัติงาน ที่เทศบาลตำบลลานกระบือ จังหวัดกำแพงเพชรทุกท่าน รวมถึงเจ้าหน้าที่และบุคลากรที่ปฏิบัติงานที่องค์การบริหาร ส่วนตำบลลานกระบือ จังหวัดกำแพงเพชร ที่ให้ความ ร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นอย่างดีรวมทั้งได้ให้

คำแนะนำและข้อมูลที่เป็นประโยชน์สำหรับการวิจัย ในครั้งนี้ ตลอดจนให้กำลังใจและความช่วยเหลือในการ ทำวิทยานิพนธ์จนเป็นผลสำเร็จ ขอขอบคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชุตินา แสงเงิน ประธานกรรมการ ควบคุมวิทยานิพนธ์ รองศาสตราจารย์จิราพร จักรไพวงศ์ กรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ อาจารย์ ดร.วินิพพล มหาอาษา กรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ และอาจารย์ ดร.สุวรรณยา ธรรมอภิพล ประธานกรรมการสอบ วิทยานิพนธ์ ที่ได้กรุณาสละเวลาให้คำปรึกษาและ ให้คำแนะนำในการแก้ไขปัญหาและแสดงความคิดเห็น ต่างๆ อันเป็นประโยชน์ต่องานวิจัยเป็นอย่างยิ่งตลอดจน มีการตรวจสอบแก้ไขข้อบกพร่องในการวิจัยให้มีความ ถูกต้องและสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งและ ประทับใจในความกรุณาจึงขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่าง สูงไว้ ณ โอกาสนี้

เอกสารอ้างอิง

กรมควบคุมมลพิษ. (2555). รายงานสถานการณ์มลพิษ ของประเทศไทยปี 2555. กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อม (13 มกราคม-27 ธันวาคม 2555). กรุงเทพฯ: กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม.

พนารัตน์ พ่วงบุญปลูก. (2541). ความคิดเห็นของ ประชาชนต่อการจัดการขยะมูลฝอยในเขตเทศบาลตำบล แสนสุขอำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี. วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยมหิดล.

ยี่ เสียน เหนียง. (2552). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการจัดการ ขยะในครัวเรือนของผู้อพยพชาวพม่าในอำเภอเมือง จังหวัดระนอง ประเทศไทย. วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยจุฬาลงกรณ์.

วิโรจน์ รูปดี. (2547). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการ แยกประเภทขยะของเทศบาลเมืองเพชรบูรณ์. วิทยานิพนธ์ ปริญญา มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

สำนักงานเทศบาลตำบลลานกระบือ จังหวัดกำแพงเพชร. (2555). *โครงการบริหารจัดการขยะมูลฝอยแบบครบวงจร ด้วยกรรมวิธีเชิงกล-ชีวภาพ MBT: Mechanical Biological Waste Treatment [แผ่นพับ].* ม.ป.ท.: ผู้แต่ง

สุรีพร พงษ์พานิช. (2543). *ความคิดเห็นของประชาชนท้องถิ่นต่อการจัดการขยะมูลฝอยชุมชน กรณีศึกษาเกาะเกร็ด ตำบลเกาะเกร็ด อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี.* วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยมหิดล.

สาริณีย์ สุวรรณศิลป์. (2555). *ความคิดเห็นของประชาชนท้องถิ่นในการจัดการขยะมูลฝอยชุมชน กรณีศึกษา ตลาดน้ำอัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม.* วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยมหิดล.

อังคณา ตรีศิลป์. (2548). *บทบาทของสตรีในการจัดการขยะอันตรายในครัวเรือน กรณีศึกษา: เขตหนองแขม กรุงเทพมหานคร.* วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยมหิดล.

